

Textové úlohy

Text č. 1

Ačkoli je dnes zřejmé, že Rukopisy vznikly jako podvrhy, neznamena to ještě, že se proměnily v bezcenné kusy pergamentu. Zejména básně Rukopisu královédvorského představují svou nepochybně vysokou literární hodnotou skvost romantické poezie z počátku minulého století. Přišly sice o aureolu starobylosti, o punc památky z konce 13. či začátku 14. věku, avšak jiskřivou obrazností a kultivovaností slova suverénně obstály i tam, kam fakticky časově patří. Datem nálezu (r. 1817), tedy nikoli údajného vzniku, se Rukopis královédvorský hlásí do časů, kdy vlastenci smolili neobratné, duchaprázdne deklamovánky, šťastni, že to v češtině vůbec jde, a nadšeni každým trochu povedeným rýmem. Objev pergamentů ve Dvoře Králové zapůsobil v oné předmáchovské bídě jako meteor.

Z knihy Petra Hory-Hořeješe Toulky českou minulostí 6

- 1** Vyberte funkční styl, ve kterém je ukázka nejspíše napsána:
a) odborný vědecký (teoretický)	c) odborný popularizační
b) umělecký	d) publicistický
- 2** Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (ANO), či nikoliv (NE):
- a) Synonymem ke slovu *aureola* je *svatozář*.
ANO – NE
- b) Synonymem ke slovu *kultivovanost* je *změkčilost*. ANO – NE
- c) Synonymem ke slovu *punc* je *pravost*.
ANO – NE
- d) Synonymem ke slovu *deklamovánky* jsou *veselé písně*. ANO – NE
- 3** Které z následujících tvrzení o uvedeném textu je pravdivé?
- a) Rukopisy jsou dokladem vysoké úrovně básnické tvorby na území Čech ve 13.–14. století.
- b) Rukopisy vznikly v 19. století.
- c) To, že jsou podvrhy, učinilo z Rukopisů bezcenné kusy pergamentu.
- d) Rukopis královédvorský byl literárním skvostem minulého (tj. 20.) století.
- 4** Z textu lze vyvodit, že autorův postoj k Rukopisům je:
a) zesměšňující	c) objektivně hodnotící
b) kritický	d) humorný
- 5** Vyjádření zapůsobil jako meteor je:
a) metafora	c) eufemismus
b) personifikace	d) přirovnání
- 6** Ve větném celku: ...kdy vlastenci smolili neobratné, duchaprázdne deklamovánky, šťastni, že to vůbec jde... je slovo šťastni tímto větným členem:
a) přísudek	c) přívlastek
b) doplněk	d) předmět
- 7** Do které vrstvy českého jazyka bychom zařadili výraz smolili?
a) obecná čeština	c) slang
b) knižní čeština	d) hovorová čeština
- 8** Při výslovnosti spojení slov z konce dochází k tomuto fonetickému jevu:
a) ráz	c) asimilace
b) asimilace zpětná	progresivní
	d) zjednodušování souhláskových skupin

Text č. 2

Zkrátka, jak povídám, bejvaly doby, kdy sem byl blbej a nezkušenej, no ale časem taky přišly zkušenosti, a tak v septímě sem už byl docela slušnej donchuán s latentní zásobou konverzačních keců a měl jsem svojí podmíněně reflexní mašinu v tak bezvadným stavu, že mě nic neumlčelo. (...) Já jsem se tenkrát šinul za tou dvojicí a měl jsem přima boty s pěticentimetrovejma podrážkami ze surový bílý gumy a kalhoty úzký, že jsem cejtil, jak se mi napínaj přes lejtka. Holky šly přede mnou a já šel za nima. (...) Jednu chvíli se najednou vobrátily a šly proti mně a Trudi se malinko zamračila a udělala upjatej obličej, dyž jsem jí řekl gůtn ták, a přešla kolem mě chladně, ani nevodpověděla... Tak jsem za nima coural asi půl hodiny a za tu dobu se Trudi několikrát votočila, a dyž viděla, že sem pořád tři metry za nima, pokaždý se zamračila a zas se honem votočila zpátky. Jednu chvíli sem taky dostal strach, to když se najednou z jednoho vobchodu vynořili dva oficíři s železnejma křížema, celí urostlí a vošrámovaný a germánský, a zastavili se s těma dvěma holkama a Trudi se eště votočila a zase se na mě mračila a já už cejtil, že na mě ty oficíry pošle, aby jí mě zbavili, a už sem se chystal vodprejsknout.

Z knihy Josefa Škvoreckého Zbabělci

- 1** Která z následujících vlastností vypravěče se v textu nejvýrazněji projevila?
- a) zbabělost   c) vytrvalost
b) ostražitost   d) zodpovědnost
- 2** Vyberte nejvýstižnější charakteristiku textu:
- a) Text je obrazem tíživé doby protektorátu, ve které dospívala autorova generace a která znemožňovala prožít opravdovou lásku.
b) Autor s jistým sentimentem a nostalgií líčí citové zmatky a tragické prožívání prvních lásek v době okupace.
c) Text s úsměvným nadhledem a ironií zachycuje subjektivní pohled mladého muže na dobu protektorátu v prostředí maloměsta.
d) Je kritikou cyničnosti mladé generace, která je netečná k tragice doby a jejím ústředním zájmem je vzhled a milostné vztahy.
- 3** K užití prostředků z různých jazykových rovin a skupin autora zřejmě nevedlo:
- a) Snaha o věrohodnou charakteristiku postav.
b) Jeho neznalost spisovného jazyka a neschopnost jím vyjádřit to, co prožívá.
c) Úsilí o plastické přiblížení doby a reality.
d) Umocnění humorného a ironického zobrazení společnosti za války.
- 4** Které z následujících tvrzení o uvedeném textu není pravdivé?
- a) Ve vypravování jsou potlačeny popisné prvky.
b) Autor užívá obecnou češtinu, slang a germanismy.
c) Román se odehrává v nedávné minulosti.
d) Text je psaný ich-formou.
- 5** Mezi nespisovné vrstvy jazyka patří:
- a) obecná čeština, slang, nářečí
b) nářečí, hovorová čeština, argot
c) hovorová čeština, argot, slang
d) publicismy, argot, slang
- 6** Přiřadte jednotlivé výrazy k vrstvám slovní zásoby:
1. slang   a) *dyž*
2. germanismus   b) *šinuli*
3. hovorová čeština   c) *gůtn ták*
4. obecná čeština   d) *septímě*
- 7** Slovo pěticentimetrový bylo utvořeno:
- a) skládáním ze tří kořenů
b) odvozováním pomocí předpony, přípony a koncovky
c) skládáním ze dvou slovotvorných základů
d) zkracováním, je to zkratkové slovo